

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Privilegiorum Regularivm In Commvni

Pedro <de los Angeles>

Coloniæ Agrippinæ, 1681

Sectio III. De Autoritate Privilegiorum necessaria quoad usum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61715)

97. *gia* sint facultatis, & non necessitatis, illorum usus stat liberè in nostra voluntate, proinde fieri potest, ut quis habuerit privilegium, & quod eo uti noluerit: & cum usus sit quid facti, probandus est, nec sufficit ostendere privilegium; ita Menoch. *de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 12 n. 3.* Sed nota pro foro externo, quod alleganti, non esse in usu privilegium, onus probandi ei incumbit, Rota Romana apud *Crecen. decis. 4. Donat. Tract. 7. q. 18. cum alijs.*

99. 42. Dubitabis undecimò, an privilegium concessum minori superiori, censeatur concessum majori, & similiter privilegia concessa subditis censeantur concessa superioribus? Respondetur esse rem certissimam apud omnes gaudere Prælatos privilegij concessis Religiosis subditis: Quia in favorabilibus non est dubium, quod nomine Religiosi veniat Prælati; etiam est certissimum, quod privilegia concessa superioribus, ut superiores sunt, non communicantur subditis, quia conceduntur ratione dignitatis, non personæ: neque privilegium concessum Generali, extenditur ad Provinciale, neque concessum Provinciali extenditur ad Priorem. Unde solum est dubium circa primum quæsitum, & ratio dubitandi sumitur, ex constitutione *Iulij II.* apud *Confect.* ubi disponit Pontifex, quod communicatio fiat ordinatim inter partes de superiori locali ad superiorem localem, de Provinciali ad Provinciale: Ergo non est faciendus transitus de Priori ad Provinciale, sicut neque vice versâ; sic sentiunt *Portel. n. 22 Mirand. Tom. 2. q. 46. art. 1 Hieronymus Rodrig. in Comp. resol. 116 num. 52.*

43. Nihilominus dicendum est, privilegium concessum minori superiori, intelligi concessum majori, ratione officij. Nam jurisdictio, quæ datur inferiori Prælato, non datur ei privativè, sed cumulativè; id est, conceditur, ut ea uti possit, non tamen negatur ejus superiori, ne videatur deterioris conditionis. Si enim Prælatus superior in Religionibus, de jure habet, respectu cujuslibet monasterij, eandem, & majorem potestatem, quàm Prælatus inferior, cur ei deneganda est participatio privilegij concessi inferiori, ratione potestatis, seu officij maximè cum simus in re favorabili? Neque obstat constitutio relata ex *Iulio II.* quia ibi disponitur modus communicationis inter superiores, qui pares sunt in officio, sed non negatur, ut majores gaudeant privilegij concessis minoribus.

SECTIO III.

De Authoritate privilegiorum necessaria quò ad usum.

101. **U**T Regulares possint liberè, & licitè uti privilegij sibi concessis, eis debet constare de validitate, & firmitate eorum; sed diverso modo pro foro interiore, ac pro foro exteriori. Unde de utroque erit sermo, certa ab incertis separando. Pro cujus luce notandum est primò, quod scriptura, seu Bullatio non est necessaria ad valorem privilegij pro foro conscientie; sed sufficit esse concessum per vivæ vocis Oraculum habetur in *Cap. constitutionis 25. q. 2.* ubi *S. Gregorius Papa* ait: *Sive qua scripto decreverimus sive qua in nostra presentia videntur esse disposita. &c.* id est *Ore tenus*, ut ibi gloss. Idem dixit *Innocentius* in *Cap. Constitutus, de rescript.* & in *Clemen-*

mentina *Dudum, de sepulturis*, & tenet communis sensus Doctorum, quia in foro conscientiae, sola veritas attenditur. Unde quomocunque, sive verbo, sive scripto Princeps declaret animum, si fficit.

102. 2. At pro foro externo, necesse est, ut in scriptis, & forma probante; quia in foro hoc nulli creditur sine probatione, *cap. Tua nos, de sponsalib.* & ibi gloss. *vers. Qualiter*, & *Cap. Accepimus 4. de privileg.* & *Cap. cum personæ 7. eod. tit. in 6.* Est communis omnium Juristarum, & Curialium, & habetur in *Extra vag. Iulij 11.* quæ incipit: *Romani Pontificis*. Et sic hodie non creditur memoriali, adhuc cum verbo *Fiat*, sed requiritur registratio in Cancellaria. Unde beneficia, à Papa obtenta, ante expeditionem literarum non jure possidentur, & qui sine tali expeditione possidet, censetur intrusus, & violentus possessor; nec facit fructus suos, nec illi prodest regula Cancellariæ; de annuali, biennali, seu triennali possessione; ita latè Ludovicus Gomez 9. 14. *in regula de non judicando* juxta formam supplicationis, Suarez *lib. 8. de leg. cap. 11.* Sanch. *de matrim. lib. 8. disp. 29.* & Bonacin. *de leg. Tom. 2. disp. 1. punct. 4. num. 49.* ex quo colligunt Doctores, quod si Papa solo verbo, aliquem pronunciet Episcopum, licet statim sit Episcopus per pronunciationem, verum non debet pro Prælato recipi, nec tractari, nisi suam gratiam probet, Navarr. *lib. consil. de privileg. Conf. 1.* & in *Cap. Accepta, de restitut. spoliator. opposit. 8. num. 30.* quem sequitur Rodrig. *Tom. 1. q. 7. art. 5.* & habetur clarè in *Regula 51. Cancellaria.*

103. 3. Secundò nota, quod sufficienter

probatum etiam pro foro exteriori Primò, per transumpta, vel copias manu publici Notarij subscriptas, & sigillatas; sic concessit Leo X. Dominicanis die 22. Novembris anno 1513. dum Generalis esset Eminentissimus Cajetanus, & idem Pontifex, postea anno 1518. die 21. Junij dictum privilegium ampliavit, ita ut crederetur transumpto, sigillo Ordinis munito; ita in privilegijs Dominicanorum, fol. 187. Const. incip. *Cum inter ceteros operarios, &c.* & Casarrub. in *Comp. Fratrum Minorum, verb. Privilegium. 31.* cum Sorbo *ibidem*; qui testatur idem concessisse hunc ipsum Pontificem Minoritis, sed cum subscriptione Notarij publici, & sigillo, alicujus Curiae Ecclesiasticæ, seu personæ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ, cujus originale habetur in libro Ordinis Minorum, noviter Typis mandato, Venetiis lingua Italica, in *sine secunda partis, P. Donat. Tract. 2. quest. 14. per totum*; difficillimum namque esset originales litteras Apostolicas, pro quolibet negotio, deferre. Tum etiam quia instrumentum exemplatum per Notarium, imò, & per aliam personam, autoritate Ordinarij; habet eandem vim cum originali, *cap. fin. de fid. instrum. junctâ gloss. 5. verb. Publicam personam* Quod verò fides adhibenda sit transumptis munitis firma, & sigillo generalis Ordinis, ac si essent plumbo signata, constat ex privilegio relato, & ex alio *Iulij 11.* Augustinianis concessio, ut docent Navarr. *Conf. 1. de privileg. Compend. Rodrig. resol. 116. num. 5.* Joann. de la Cruz *lib. 2. cap. 1. dub. 2. conclus. 3.* Bordon. *resolut. 52. num. 34.* Donat. *Tract. 2. q. 13.* Portel. & alij. Imò cum ex *Pio 7.* possint Provinciales

ciales create notarios Religiosos, qui privilegia Ordinis transcribant: Illorum scriptis, tanta fides adhibenda est, quanta Notario publico; ita Portel. *verb.* Notarius, n. 1. & *verb.* Privilegium, num. 79. & ego latè probavi in *Comp. Ordinis Iudicialis, part. 1. cap. 13.* præcipuè in *Additionib. secunda impressionis, idiomate latino typis mandatis, in fin. tractatus.*

4. Secundò, fidem faciunt etiam in iudicio apographa seu copiarum privilegiorum, typis excusæ, in folio, vel in aliquo Bullario, ut docent Suar. *lib. 8. de leg. cap. 24. num. 7.* Pelizar. *Tract. 8. cap. 1. sect. 5. q. 19.* Nald. *verb.* Privilegium, num. 3. & etiam in libris impressis probatorum Authorum; quia fecerunt excerptum ex Originalibus, ut fecit Confect. de se testans, in summa Maris magni *cap. 5. ante §. Demum,* ubi fatetur privilegia in suo opere impressa, ex transcriptis per Prælatos, & Notarios Cameræ Apostolicæ, de more authenticæ exemplata fuisse; idem est de Bullario, Rodrig. & aliorum, præcipuè de Bullario magno Romano Laertij Cherubini. Probatum à simili, quia scriptura facta coram tribus; testibus, à persona privata, authentica est, & fidem facit, ut iuribus allegatis, docet *gloss. ubi supr.* Sed nulla scriptura typis datur, sine licentia superiorum, ex Concil. Lateranens. *sess. 10.* sub Leon. X. & Trident. *sess. 4.* Qui quasi testes sunt vera, & realia esse, quæ in lucem edi concedunt, ubi placet advertere, quibus periculis se exponant revisores, quibus Superiores committunt curam examinandi libros imprimendos præcipuè de rebus ad mores pertinentibus; si remissè se gerant, & absque solerti discussione, illos approbent. Sunt enim causa, ut

multi saltem imperiti, utantur doctrinâ non vera nisi auctoritate librorum impressorum, ut ego ab aliquibus non semel audiivi. Igitur scriptura, seu privilegium typis excusum publicum est, & authenticum, ac proinde sufficienter probans; maximè cum superiores nullatenus concedant typis mandari aliquod privilegium, nisi prius sibi authenticè ostendatur: Tum, quia libris credendum est, argum. *Cap. Cum causam 13. de probat. & libris mercatorum creditur.* Bartol. Jason cum alijs in *l. 1. C. de edend. & l. admonendi, ff. de jur. jurand.* Navarr. *conf. de procurat. num. 3.* Ergo potiori iure scripturæ impressæ, quæ magis publica est, & authentica, quam sint libri mercatorum non impressi; unde Nald. *verb.* Privilegium, num. 2. cum Doctoribus ibi allegatis, refert per Sacram Rotam decisum fuisse, habentem copiam alicujus privilegij impressam; dici certum de sua facultate, quamvis originale non habeat, aut non exhibeat. Ergo privilegium præcisè impressum habet vim, & efficaciam etiam in foro externo, & judiciali; sic extensè Bordon. *num. 53. & 54.* Portel. *verb.* Privilegium, n. 3. & 79. & idem dicendum est de clausulis in originalibus privilegiorum contentis: Quia ad hoc, ut copia, seu transcriptum earum fidem faciat, parum refert, quod contineat integrum, & totum tenorem privilegij, vel aliquam illius particulam, dummodo sit authenticata à Notario publico, & sigillata, & subscripta à persona in Dignitate Ecclesiastica constituta, vel Generali Ordinis; sic P. Donat. *q. 14. num. 3. Tract. 2. & q. 13. à num. 8. usque in finem,* ex diversis privilegijs. Est tamen notandum, quod Leo X. qui hoc

concessit, addidit: Dummodo in primo articulo, coram ipso mandante, vel citante, antequam ad ulteriora procedatur, ipsa littera originales, aut earum transumptum authenticum exhibeatur; sic Rodrig. Tom. I. quest. 6. art. 18.

104. 5. Sed dubitabis, an privilegium, quod invenitur sine data diei, mensis, anni, & loci, habeat vim? Sub distinctione respondendum est, privilegia antiqua in juris corpore impressa, data non indigent ad sui valorem, quia sic habentur in prima Constitut. Codicis, vers. Esti qua earum, ubi dicitur, quod leges, & constitutiones sine die, & mense, valeant: & docet gloss. ibidem, & in l. si qua, C. de divers. rescript. & ibi Doctores. Quod etiam procedit de legibus, & statutis Universitatum, quæ quidem cum fuerint diutius observata, nota, & practicata, quamvis data careant, & manu Notarij non sint munita, propter eorum notorietatem omni dubio postposito creduntur, ita Bartol. in Tract. de represal. verb. Data, Duard. in Comment. Bulla Cana lib. 1. cap. 4. q. 9. de data Bullæ n. 4. & alij: & idem dicendum est de privilegijs antiquis, cum sint, quasi leges receptæ, constat ex Cap. privileg. distinct. 3. & ibi communiter Doctores.

105. 6. Loquendo verò de privilegijs novis, sine data, non valent, ita habetur in d. l. si qua, C. de diversis rescript. & tenent Felin. in Cap. 1. de fide instrument. Bernard Pand. in Declarat. 3. num. 11. Unde tempus data debet maximè attendi, ex Cap. cum te, & Cap. constitutio, de rescript. & refert pluries sic decisum fuisse, Ricc. Collect. 476.

106. 7. Dubitabis iterum, an privilegium cujus originale, imò & transumptum authenticum deperditum est, neque est in libris impressum, possit per testes pro-

bari, ut fidem faciat, in foro fori? Respondetur affirmativè, constat ex Cap. cum olim 1. de privilegijs, & docet post multos Cincer. Tom. 3. variar. cap. 5. num. 170. dummodo testes deponant de ejus tenore, & qualitate & quod fuerit facta gratia motu proprio, vel ad partis instantiam, die & anno tali, &c. Quia de jure eandem vim habent testes, & instrumenta, & æquiparantur in robore. Ideoque si scriptura alicujus testamenti formaliter facta deperda ur, per duos testes probari potest; licet ad testamenti validitatem plures requirantur, Mascard. de probat. conclus. 8. & 5. num. 16. Marant. in Specul. part. 6. tit. Actor. edition. num. 31. Rebuff. cum alijs in Concordat. tit. de mandat. Apost. & in facti contingentia; sic decisum fuisse in Regio Neapolitano Consilio, docet Donat. Tract. 9. q. 6. num. 6.

107. 8. Dubitabis demique, an Episcopus dubius de validitate privilegij, concessi Regularibus, possit eos impedire, ne interim illo utantur? Respondetur negativè. Rodrig. Tom. I. quest. 56 art. 12. cum Innocentio, Joanne Andrea, & Henrico, quos sequitur Pelizarius sect. 4. quest. 21. de amissione Privilegij, num. 85. quia nemo potest esse judex in propria causa, unde si impediret, hoc faceret judicando privilegium esse subreptitium, amissum, aut aliter intelligendum, quod non pertinet ad Episcopum, juxta dicta, disp. 1. sect. 2. num. 14. & deinceps. Tum, quia ut bene notant Rodrig. Tom. 2. q. 63 art. 7. Pelizar. num. 86. cum communi Doctorum; pendente lite super validitate privilegij, an fuerit concessum, necne, non est privandus privilegiatus sua possessione, vel quasi possessione, quamvis possessio sit contra jus, vide alia infra d. disp. 7. sect. 8. à num. 20. DIS-